

Algemeen

Momenteel wordt toegewerkt naar een Nationale beleidsvisie Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (hierna: NPRD) (inclusief voorkeursalternatieven). In het kader hiervan zijn in juni/juli van dit jaar (ambtelijk en bestuurlijk) bijeenkomsten in de provincies gehouden. De planning is om de genoemde beleidsvisie in 2025 vast te stellen.

PlanMER en voorkeurslocaties

Op dit moment wordt in het kader van vorenstaande een planMER uitgevoerd, die de start vormt van het in beeld brengen van de gevolgen op de fysieke leefomgeving van de ruimte vragende behoeften van Defensie.

Het gaat hierbij onder meer om ruimte voor kazernes, opslagplaatsen, laagvlieggebieden oefenterreinen. Ook wordt gekeken naar de aanleg van een dirt strip (onverharde landingsbaan) en wordt onderzoek gedaan naar laagvlieggebieden en corridors voor onbemande drones.

In enkele gevallen gaat het om grote ruimtevragers die een forse impact hebben op inwoners, omgeving, infrastructuur of bedrijvigheid. Defensie onderzoekt de invloed van activiteiten op de omgeving, het milieu, geluid en natuur. Defensie vergelijkt locaties en kiest de meest geschikte, de voorkeurslocaties.

Hieronder volgt een opsomming van de soort behoefte en voorkeurslocaties die momenteel in beeld zijn bij Defensie:

- Behoefte 8 Toename gebruik jachtvliegcapaciteit
Locatie: vliegveld Twente
- Behoefte 2 Grootschalige munitieopslag
Alternatieve locaties:
Biddinghuizen, Dronten, Dalfsen, Weerselo, Zevenaar, Zoelen-oost, Zoelen-west, Hummelo.
- Behoefte 4 Oefenen en trainen met explosieven
Alternatieve locaties:
Swifterbant, Lelystad, Wapenveld, Nijverdal, Loenen, Arnhem, Kollumerwaard, uitbreiding Reek.

Provincie Overijssel als primair aanspreekpunt

Defensie heeft de provincies gevraagd om 'primair aanspreekpunt' te zijn in de contacten met de gemeenten en andere stakeholders. De provincie Overijssel heeft de gemeenten binnen de provincie, waaronder Borne, hierover geïnformeerd. Zie hiervoor ook bijlage 1 en 2.

De provincie geeft aan dat Defensie omstreeks 30 augustus 2024 zal komen met een aanvullende Nota van Antwoord, gebaseerd op de inzichten die zijn verkregen tijdens een reeks informatiebijeenkomsten die Defensie heeft gehouden in het land. Er zijn tot die tijd nog gesprekken mogelijk over informatie die tot nu toe niet in beeld was, denk aan harde en zachte plannen voor woningbouw, windmolens en economische aspecten die spelen in of rondom de voorkeurslocaties.

Ook geeft de provincie aan dat het belangrijk is om deze informatie de komende weken te verzamelen, er een oordeel over te vormen en daarna te delen met Defensie. In oktober 2024 worden de voorkeurslocaties door Defensie namelijk verdeeld in drie categorieën: kansrijk, kansarm, en kansloos. De locaties die als kansloos worden bestempeld vallen dan in principe af.

Verzoek van de provincie Overijssel

De provincie vraagt de gemeenten om alle relevante informatie, gezien de korte termijnen van het planproces en gezien de grote belangen, zo snel mogelijk te delen.

De provincie zal de inbreng en de insteek delen met de betrokken gemeenten. Daarna zal de provincie Defensie verzoeken om de inbreng mee te wegen in de aanvullende Nota van Antwoord die eind augustus verschijnt

Ambtelijke reactie op verzoek van de provincie (Gemeente Borne)

De provincie verzoekt om alle relevante informatie te delen, waarbij het hoofdzakelijk gaat om informatie die tot nu toe niet in beeld was (zoals harde en zachte plannen voor woningbouw, windmolens en economische aspecten die spelen in of rondom de voorkeurslocaties).

In de gemeente Borne is (momenteel) geen voorkeurslocatie aangewezen. Wel zijn er voorkeurslocaties die in de nabijheid van de gemeentegrenzen van Borne en in de regio (Twente) zijn gelegen.

Hoewel de plannen van Defensie niet direct het grondgebied van de gemeente Borne raken, wordt toch aandacht gevraagd voor diverse zaken die mogelijk een impact kunnen hebben op ontwikkelingen binnen de gemeente Borne. Zo kunnen met name de mogelijke plannen bij Twente Airport, gevolgen hebben voor ontwikkelingen in de gemeente Borne, te weten:

- Toename jachtvliegtuigen capaciteit (behoefte 8);
- Stationering en corridors drones voor cargo (behoefte 10);
- Korte/smalle onverharde landingsbaan tactisch luchttransport (behoefte 13).

Zie ook bijlage 2.

Een en ander kan voor ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Borne onder meer gevolgen hebben ten aanzien van verschillende (milieu)aspecten, waaronder geluid, luchtkwaliteit, stikstof(depositie), het woon- en leefklimaat, maar bijvoorbeeld ook voor andere aspecten zoals water, bodem, natuur en gezondheid.

Onvoldoende duidelijk is echter op dit moment wat hiervan de exacte gevolgen zijn en of dit leidt tot belemmering van woningbouwontwikkelingen of andere relevante ontwikkelingen in de gemeente. In het kader daarvan blijft de gemeente Borne graag op de hoogte van de resultaten van de planMER die momenteel wordt opgesteld, zodat aan de hand hiervan kan worden beoordeeld wat de gevolgen zijn voor ontwikkelingen in Borne. Pas vanaf dat moment kan inhoudelijk gereageerd worden.

Voor het overige wordt op voorhand opgemerkt dat Borne te maken heeft en krijgt met verschillende relevante ontwikkelingen in de nabije toekomst, waarop de plannen van Defensie invloed kunnen hebben. Het gaat hierbij onder meer om de opgaven voor:

- Woningbouw (waaronder inbreiding in en uitbreiding van de kernen (zoals de potentiële uitbreiding van Zenderen), herontwikkelingen, ontwikkelingen Bornsche Maten, (overige) woningbouwplannen dashboard wonen etc.);
- Ontwikkelingen buitengebied (mogelijkheden agrariërs, nieuwe functies/transformaties, nieuwe landgoederen, zonnevelden etc.);
- Infrastructuur (Vloedbeltverbinding, aanpassingen huidige infrastructuur etc.);
- Landschap en natuur (Landgoederen, Groente Poort, Natuurnetwerk Nederland, water, bodem etc.).

Zoals hiervoor is vermeld is echter momenteel onvoldoende duidelijk wat hiervoor de exacte gevolgen zijn. De gemeente Borne wordt daarom graag op de hoogte gehouden van het verdere vervolg, zodat beoordeeld kan worden wat de gevolgen zijn voor ontwikkelingen in Borne en hierop inhoudelijk gereageerd kan worden.

Tot slot wordt voor de volledigheid vermeld dat, gezien de zeer korte termijn waarbinnen om een reactie wordt gevraagd in combinatie met de vakantieperiode, het niet mogelijk is gebleken om e.e.a. op de gewenste wijze integraal intern af te stemmen. Ook is deze reactie bestuurlijk niet afgestemd. Het hiervoor gestelde betreft dan ook een globale ambtelijke reactie, waarbij graag de mogelijkheid tot toevoeging/wijziging wordt behouden.

Bijlagen

Bijlage 1 Brief Nationaal Programma Ruimte voor Defensie

Op 10 juli (ambtelijk) en 19 juli (bestuurlijk) hebben er digitale bijeenkomsten plaatsgevonden waarin Defensie gemeenten en provincie heeft geïnformeerd over de ontwikkelingen in het kader van het dossier Ruimte voor Defensie. Aangezien niet alle gemeenten hierbij aanwezig waren willen wij u graag met deze mail informeren over de ontwikkelingen rondom de uitbreidingsplannen van Defensie en de rol van de provincie Overijssel.

Waarom heeft Defensie meer ruimte nodig?

Op dit moment wordt door Defensie een plan-mer uitgevoerd. Dat gaat in een hoog tempo met korte reactietermijnen. De plan-mer vormt de start van het in beeld brengen van de gevolgen op de fysieke leefomgeving van de ruimte vragende behoeften van Defensie. Defensie moet dit doen om de grondwettelijke taak, het beschermen van ons land, goed uit te kunnen voeren. Defensie groeit omdat de veiligheidssituatie in de wereld verandert. De Nederlandse krijgsmacht richt zich meer op het beschermen van het eigen grondgebied en dat van de NAVO-bondgenoten. Voor deze taak heeft Defensie niet alleen meer militairen en materieel nodig, maar ook meer ruimte nodig voor kazernes, opslagplaatsen, laagvlieggebieden oefenterreinen. Om te bepalen wat de beste plek of manier voor Defensie is om te bouwen, oefenen of vliegen moet eerst onderzoek gedaan worden. Defensie onderzoekt de invloed van activiteiten op de omgeving, het milieu, geluid en natuur. Defensie vergelijkt locaties en kiest de meest geschikte, de voorkeurslocaties.

Wat is de rol van de provincie?

In Overijssel onderzoekt Defensie het gebruik van Twente Airport voor jachtvliegtuigen (F35's), een springterrein in Nijverdal en munitiedepots in Dalfsen en Weerselo. Ook wordt er gekeken naar de aanleg van een dirt strip (onverharde landingsbaan). En er wordt onderzoek gedaan naar laagvlieggebieden en corridors voor onbemande drones. In enkele gevallen gaat het om grote ruimtevragers die een forse impact hebben op inwoners, omgeving, infrastructuur of bedrijvigheid.

Defensie heeft de provincies gevraagd om 'primair aanspreekpunt' te zijn in de contacten met de gemeenten en andere stakeholders. Als provincie willen we in redelijkheid een bijdrage leveren, met een acceptabele/redelijke balans tussen goede ruimtelijke ordening, (Economische) koppelkansen en nationale veiligheid. Gedeputeerde Erwin Hoogland met in zijn portefeuille onder meer Defensie en Economie is voor dit dossier coördinerend bestuurlijk opdrachtgever. Hij vult het opdrachtgeverschap portefeuille-overstijgend in. Vanwege de grote impact op de ruimte trekt hij samen op met portefeuillehouder ruimte, Gedeputeerde Liesbeth Grijzen.

Wat vragen we van u als gemeenten?

Defensie heeft haast! Stakeholders en inwoners van gemeenten met locaties of in de omgeving van die locatie gaan er onvermijdelijk iets van merken en hebben belangen die mogelijk geraakt worden. Die haast van Defensie vraagt van gemeenten oplettendheid en onmiddellijke actie. Omstreeks 30 augustus 2024 komt Defensie met een aanvullende Nota van Antwoord, gebaseerd op de inzichten die zijn verkregen tijdens een reeks informatiebijeenkomsten die Defensie heeft gehouden in het land. Er zijn tot die tijd nog gesprekken mogelijk over informatie die tot nu toe niet in beeld was, denk aan harde en zachte plannen voor woningbouw, windmolens en economische aspecten die spelen in of rondom de voorkeurslocaties. Het is belangrijk om deze informatie de komende weken te verzamelen, er een oordeel over te vormen en daarna te delen met Defensie. In oktober 2024 worden de voorkeurslocaties door Defensie namelijk verdeeld in drie categorieën: kansrijk, kansarm, en kansloos. De locaties die als kansloos worden bestempeld vallen dan in principe af.

De komende weken brengen we in beeld welke informatie, bezwaren en kansen gemeenten en stakeholders zien rondom de voorkeurslocaties en uitbreidingsplannen van Defensie in Overijssel.

Op bestuurlijk en ambtelijk niveau is deze vraag bij Overijsselse gemeenten uitgezet die locaties hebben die defensie onderzoekt.

Wij kunnen ons voorstellen dat gemeenten die indirect geraakt worden door de plannen van defensie, ook relevante informatie en aandachtspunten hebben om mee te wegen en mee te geven aan defensie. Wij vragen deze gemeenten om alle relevante informatie gezien de korte termijnen van het planproces en gezien de grote belangen voor inwoners, andere stakeholders, gemeenten, provincie en Defensie zo snel mogelijk ook met ons te delen.

Wij zullen alle inbreng en onze insteek delen met betrokken gemeenten. Daarna zullen wij defensie verzoeken onze inbreng mee te wegen in de aanvullende Nota van Antwoord die eind augustus verschijnt

Als primair aanspreekpunt willen wij deze informatie in augustus 2024 delen en bespreken met Defensie. Wij zullen u op korte termijn nog nader informeren over het tijdpad. Ondanks het zomerreces hopen wij de komende weken, voor zover aan de orde, op uw snelle en onmiddellijke medewerking te kunnen rekenen.

Bijlage 2 Presentatie Defensie (aparte PDF bijlage)